

Відповідальність за булінг

Відповідальність дитини до 14 років

Так, згідно з Цивільним кодексом <http://bit.ly/2OM2YYw>, дитина у віці до 14 років має часткову цивільну дієздатність та не несе відповідальності за заподіяну нею шкоду. Тобто за будь-який вчинок дитини, пов'язаний із заподіянням шкоди, відповідатимуть її батьки. Окрім відшкодування вказаної вище шкоди, батьки такої дитини можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності (накладення штрафу) за ст.184 Кодексу України про адміністративні правопорушення <http://bit.ly/2qDIEIb>, тобто за невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дитини. Також батьками або адміністрацією школи може бути направлена заява до Управління ювенальної превенції Національної поліції (раніше Кримінальна поліція у справах неповнолітніх) для того, щоб поставити на облік дитину, яка вчинила насильство.

Відповідальність підлітка від 14 до 16 років

Чинний Кримінальний Кодекс України <http://bit.ly/35NO2A3> вказує вичерпний перелік статей, за які особа у віці від 14 років несе кримінальну відповідальність, наприклад, ст.121 “Умисне тяжке тілесне ушкодження”, ст.122 “Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження”. Тобто, дитина у віці від 14 років до 16 років може бути притягнутою до кримінальної відповідальності, якщо заподіє однокласнику чи будь-якій іншій особі ушкодження, що можуть кваліфікуватися як середньої тяжкості або тяжкі.

Відповідальність підлітка від 16 до 18 років

Учні старшої школи, яким виповнилось 16 років, мають повну деліктоздатність, тобто самі несуть відповідальність за вчинені ними правопорушення та злочини, про що зазначено і в статті 22 Кримінального кодексу України <http://bit.ly/35NO2A3>, і в статті 1734 Кодексу України про адміністративні правопорушення <http://bit.ly/2qDIEIb>.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА БУЛІНГ

Новий закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» <http://bit.ly/2OqLPEs> запровадив адміністративну відповідальність за таке правопорушення.

Булінг, внаслідок якого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (у 2019 році 850 – 1700 гривень) або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

У разі доведення булінгу кривдник муситиме сплатити штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (у 2019 році це від 850 до 1700 грн) або громадські роботи протягом 20-40 годин.

Якщо ж булінг вчиняється групою осіб або повторно протягом року, то кривдник/-и сплачуватимуть від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 1700 до 3400 грн) або мають виконувати громадські роботи протягом 40-60 годин.

Якщо булінг вчиняє неповнолітня (до 18 років) або малолітня (до 14 років) особа, то за неї платитимуть штраф і виконуватимуть громадські роботи батьки або особи, які їх замінюють згідно чинного законодавства.

Крім того, якщо керівник навчального закладу не повідомить поліції про випадки цькування, муситиме заплатити штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 850 до 1700 грн станом на 2019 рік) або ж має виконувати виправні роботи строком до одного місяця з відрахуванням до 20% заробітку.

У тих випадках, КОЛИ БУЛІНГ МАЄ ФІЗИЧНИЙ ХАРАКТЕР і завдає шкоди здоров'ю людини, окрім Адміністративного кодексу <http://bit.ly/35NO2A3>, до кривдника застосовується Кримінальний кодекс України <http://bit.ly/2qDIEI>, а саме статті 121, 122.

Кримінальний кодекс України: Стаття 121. Умисне тяжке тілесне ушкодження

1. Умисне тяжке тілесне ушкодження, тобто умисне тілесне ушкодження, небезпечне для життя в момент заподіяння, чи таке, що спричинило втрату будь-якого органу або його функцій, каліцтво статевих органів, психічну хворобу або інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину, або переривання вагітності чи непоправне знівечення обличчя, – карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

2. Умисне тяжке тілесне ушкодження, вчинене способом, що має характер особливого мучення, або вчинене групою осіб, а також з метою залякування потерпілого або інших осіб, чи з мотивів расової, національної або релігійної нетерпимості, або вчинене на замовлення, або таке, що спричинило смерть потерпілого, – карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років.

Стаття 122. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження 1. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження, тобто умисне ушкодження, яке не є небезпечним для життя і не потягло за собою наслідків, передбачених у статті 121 цього Кодексу, але таке, що спричинило тривалий розлад здоров'я або значну стійку втрату працездатності менш як на одну третину, – карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до трьох років. 2. Ті самі дії, вчинені з метою залякування потерпілого або його родичів чи примусу до певних дій або з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, – караються позбавленням волі від трьох до п'яти років.

Для більш розширеної консультації можна зателефонувати до контакт-центру системи безоплатної правової допомоги Міністерства юстиції за номером 0 (800) 213 103, цілодобово та безкоштовно в межах України. В центрах та бюро надання безоплатної правової допомоги по всій Україні ви можете отримати юридичну консультацію та правовий захист.

Пам'ятайте про свої права! Знайте, що діти мають право безоплатно отримати послуги адвоката (складання заяв, представництво в суді).

Якщо дитині необхідна психологічна допомога – зверніться на Національну дитячу «гарячу лінію» для дітей та батьків з питань захисту прав дітей за номером 116-111 .

Джерело: <https://eo.gov.ua/vidpovidal-nist-za-bulinh/2020/06/19/>

За булінг, як і за будь яке порушення передбачена відповідальність:

Станом на 01.06.2020 року доведений випадок булінгу тягне за собою штраф від 850 до 1700 грн або громадські роботи від 20 до 40 годин – якщо цькували вперше. І від 1700 до 3400 або громадські роботи від 40 до 60 годин, якщо дії вчинили повторно або знушалась група осіб.

У разі цькування неповнолітніми від 14 до 16 років, відповідатимуть їхні батьки або особи, що їх замінюють. До них застосовуватимуть покарання у вигляді штрафу від 850 до 1700 грн або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин.

Відповідно до ч.3 ст. 26 Закону України «Про освіту» керівник закладу освіти забезпечує створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування), у тому числі, повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти.

Керівники закладів освіти несуть персональну відповідальність за неповідомлення органам поліції про випадки булінгу учасників освітнього процесу згідно з ч. 5 ст. 173-4 КУпАП у виді накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (850 – 1700 грн.) або виправних робіт на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

Джерело:

[https://www.legalaid.gov.ua/multymedia/buling-ta-vidpovidalnist-za-jogo-vchynenny a/](https://www.legalaid.gov.ua/multymedia/buling-ta-vidpovidalnist-za-jogo-vchynenny-a/)